

APEL LA RAȚIUNE

Medicii împotriva dezinformării

În ultimul an, în legătura cu pandemia de COVID-19 au apărut și proliferat – mai ales în media online – numeroase teorii negaționiste, conspiraționiste și pseudoștiințifice, care susțin, în principal, că:

(a) Virusul SARS-CoV-2 a fost creat în laborator, cu scopul controlului și subjugării populației de către o elită mondială ocultă, cu concursul unor autorități slabe și al unor instituții naționale și transnaționale corupte și averse de putere. Astfel, pandemia de COVID-19 nu e decât o uriașă înscenare, o „cacealma”, plănuită și anunțată (*sic!*) cu mulți ani în urmă („Plandemie”) și folosită acum ca pretext pentru instaurarea dominației lumii de către această „ocultă” (așa-zisa „Nouă Ordine Mondială” sau „Marea Resetare”);

(b) COVID-19 este o boală ușoară, inofensivă, o simplă „răceală” sau „un fel de gripă”, care fie că nu ucide pe nimeni (dat fiind că în 2020 nu s-ar fi raportat nicăieri în lume – pretind conspiraționistii – vreun exces de mortalitate comparativ cu anii precedenți!), fie ucide doar un număr mic, aproape insignifiant, de persoane cu comorbidități grave, care ar fi murit curând, oricum, din cauza acestor comorbidități. O mare parte dintre aceste persoane – se spune – decedează de fapt „cu COVID, dar nu de COVID”. În plus, se folosește întotdeauna ca argument al inocuității COVID-19 rata fatalității (<1%), ignorându-se voit numărul absolut de decese (>3 milioane pe plan mondial, până în prezent!), precum și alte consecințe nefaste ale bolii (spitalizări, suferințe, complicații, sechele).

(c) Prin urmare, această „răceală” nu justifică severitatea măsurilor restrictive impuse populației. Aceste măsuri sunt privite ca arbitrare, abuzive și criminale, reprezentând de fapt un experiment social menit să ne testeze toleranța față de îngrădirea drepturilor și libertăților și, deci, obediența față de putere. (De exemplu, masca nu ar avea niciun rol protector antiinfecțios dovedit, obligativitatea purtării sale având în realitate scopul de a împiedica oamenii să socializeze și să protesteze, fiind echivalentă, așadar, cu o „botniță”);

(d) Pentru a induce panică și a convinge populația să se supună restricțiilor, presa „aservită oculte” fabrică și difuzează reportaje trucate despre cazuri grave și victime inexistente. Numărul deceselor de COVID-19 este, de asemenea, artificial crescut prin diagnostice, certificate de deces și raportări false sau exagerate. Mai mult, în același scop, oamenii sunt pur și simplu uciși cu premeditare, prin radiații 5G, „gazare” cu oxigen, medicamente nocive și, mai ales, prin vaccinare;

(e) Vaccinurile – singura soluție reală, *sine qua non*, de care dispunem în realitate pentru controlul pandemiei – sunt tratate cu scepticism, temute, blamate, chiar demonizate; sunt prezentate fie ca „tunuri” date de o industrie farmaceutică lipsită de scrupule, preocupată de înavuțire cu orice preț și nepăsătoare față de sănătatea oamenilor, fie ca vehicule pentru microcipuri capabile să ne citească și să ne controleze gândurile, fie ca „dispozitive medicale”

care nu conferă nici un fel de protecție față de infecția cu SARS-CoV-2, în schimb ne pot îmbolnăvi de leucemie, cancer, boli autoimune etc, ori ne alterează ADN-ul, transformându-ne astfel în primate inferioare, ușor de controlat și manipulat.

Aceste teorii sunt false, absurde și profund toxice. Ele nu reprezintă altceva decât pure speculații sau/și interpretări fantasmagorice ale unor fapte (adesea trunchiate), fără nici o bază solidă, logică și științifică. Ideile vehiculate de conspiraționiști sunt contrazise de vasta majoritate a medicilor și oamenilor de știință din întreaga lume, în primul rând a specialiștilor în boli infecțioase, epidemiologie, sănătate publică, virusologie, imunologie, biologie celulară și moleculară. Argumentația acestor experți este susținută de cele peste 125.000 de studii legate de SARS-Cov-2 și COVID-19, publicate în 2020, cât și de sutele de mii de alte articole dintr-o sferă conexă mai largă, publicate în literatura medicală în ultimii 30 de ani!

Teoriile conspiraționiste sunt lansate și propagate pe diverse canale de persoane și grupuri (reprezentând politicieni, oameni de afaceri, jurnaliști, „activiști sociali” ad-hoc, avocați, preoți etc) motivate de interese egoiste. Ele se folosesc de averea, puterea și influența pe care le au în societate pentru a-și promova ideologia. Utilizând discursuri deșănțat demagogice și populiste, în numele apărării libertății, suveranității și „valorilor tradiționale ale poporului”, acești indivizi susțin anularea completă a măsurilor anti-epidemice, precum distanțarea fizică sau purtarea măștii, și predică imunizarea naturală („de turmă”) în detrimentul imunizării prin vaccinare. În plus, ei incită adesea la ură, dezbinare, xenofobie, nerespectarea legii, revolte sociale și încălcarea dreptului la viață și sănătate al celor mai vulnerabili dintre noi, contribuind astfel la erodarea continuă a fibrei sociale și a încrederii populației în autoritățile guvernamentale și medicale. Consecința acțiunilor lor este respingerea vaccinării și a măsurilor de igienă de către o parte a populației, având ca rezultat subminarea eforturilor de combatere a pandemiei, prelungirea crizelor din toate domeniile, producerea de noi și noi victime și, în general, întârzierea revenirii societății la normalitate.

O trecere în revistă a acestei galerii de personaje duce inevitabil la observația deconcertantă și dureroasă că în falanga de propagandiști ai dezinformării și manipulării s-au înrolat și unii medici. Cu siguranță, orice cetățean (inclusiv un medic) are dreptul la opinii personale, partizanate politice, participare la dezbateri, proteste și chiar contestarea diverselor decizii ale autorităților guvernamentale. Aceste drepturi sunt legitime și benefice în orice societate democratică. Dar în știință, spre deosebire de politică, nu toate opiniile sunt valide și egale! Cele care contează cu adevărat sunt opiniile informate și consensuale ale experților și nu cele izolate, neinformate sau răuvoitoare ale unor „părerologi”. Contestarea unor decizii politice este, deci, firească, atâta timp cât nu recurge la argumente eronate din punct de vedere logic sau științific.

Colportarea de alegații fără o bază medicală solidă, ignorarea rezultatelor studiilor clinice și biologice, punerea la îndoială sau negarea principiilor elementare de epidemiologie și sănătate publică – de mult validate de comunitatea științifică mondială – sunt inacceptabile, mai ales în contextul unei crize ca cea pe care o trăim și cu atât mai mult atunci când vin din partea unor medici. În aceste momente, abdicarea medicilor de la responsabilitatea și misiunea lor de ocrotitori ai sănătății, de educatori și de oameni de știință este gravă și impardonabilă.

Trădându-și pacienții și breasla, maestrul și ucenicii, și chiar propriile idealuri din tinerețe, ei au devenit niște simpli posesori de diplome – bucăți de hârtie, rămase și ele doar „forme fără fond”, care nu le mai pot conferi decât cel mult o falsă autoritate profesională în ochii oamenilor simpli și naivi.

Concomitent cu răspândirea dezinformării, acești medici își acuză colegii de bună credință exact de abjecțiile pe care ei înșiși le comit, erodând astfel încrederea generală în medici și în medicină a unei populații și așa confuze și frustrate, cu consecințe grave, incalculabile, nu doar imediate, ci și pe termen lung. Medicii au ajuns astfel să fie aproape *in corpore* identificați și blamați drept agenți ai implementării „plandemiei”, dușmani ai poporului, iude, indivizi dezumanizați, corupți și fără conștiință, colaboraționiști ai guvernelor opresive și criminale. Ei sunt – în viziunea conspiraționiștilor – cei care îi mint pe cetățeni, dictează alături de politicieni îngrădirea drepturilor și libertăților civile (instituind așa-zisa „dictatură politico-medicală”), silesc oamenii să poarte „botniță”, îi închid și îi torturează în spitale, îi otrăvesc cu medicamente toxice, îi gazează, îiucid, le falsifică diagnosticele, refuză să le dea tratamentele cu adevărat eficiente (pe care ei le cunosc, desigur, dar le țin la secret, pentru că sunt ieftine și, deci, neprofitabile), profanează cadavre, dar interzic necropsiile (ca să nu se descopere „adevărul”), obligă oamenii să se vaccineze cu „dispozitivele medicale” ucigașe („crima perfectă!”), sunt plătiți de industria farmaceutică și de guverne la bucată caz/deces COVID raportat ș.a.m.d.

Din păcate, aceste teorii capătă din ce în ce mai multă aderență și influență, inclusiv în rândurile unor cetățeni mai educați, deoarece, ca orice fel de propagandă populistă, ele urmăresc (și adesea reușesc) să speculeze și să stimuleze anumite slăbiciuni sau reacții psihice afective (ura, invidia, frustrările, egoismul, frica, neasumarea propriilor erori etc) sau/și cognitive (stereotipurile, prejudecățile, *bias*-urile, ignoranța științifică, autosuficiența, ideea paranoidă etc), precum și ideologiile bazate pe xenofobie, naționalism extremist, antiglobalism, fundamentalism religios, neîncredere în autorități și elite (inclusiv științifice) etichetate drept „neomarxiste” sau „progresiste”. Indiferent de natura lor, elementul comun al acestor mecanisme psihologice și ideologice este iraționalitatea – situarea lor undeva în afara gândirii critice, nuanțate, argumentate, echilibrate, judicioase, oneste și obiective. Dezinformarea și manipularea funcționează și pentru că ele cad pe terenul fertil reprezentat de stresul și epuizarea firești cauzate de restricțiile prelungite și de crizele reale – medicale, economice, politice, sociale, culturale, morale, religioase – datorate atât pandemiei în sine, cât și greșelilor comise de cei implicați în gestionarea acesteia.

În fața acestor probleme grave, instituțiile și organismele medicale de elită ale țării (precum Universitățile de Medicină și Farmacie, Academia de Științe Medicale și Societățile științifice ale specialiștilor) au optat până în prezent în mare măsură pentru neutralitate, tăcere și pasivitate. Această atitudine a fost justificată până la un punct prin argumentul că dezbaterea teoriilor conspiraționiste ar presupune de fapt legitimarea lor, în timp ce ignorarea acestor teorii și a celor care le promovează va duce la stingerea de la sine a curentului, prin confruntarea cu evoluția evenimentelor în viața reală și acumularea de noi date și dovezi furnizate de cercetători. Dar acest lucru nu s-a întâmplat – ba, dimpotrivă, mișcarea conspiraționistă și anti-științifică a luat

ampliare. Suntem acum într-un punct de inflexiune al pandemiei, dar și al „infodemiei” de „fake news”, în care numărul mare al persoanelor care refuză vaccinarea riscă să pericliteze obiectivul acestei acțiuni. Numărul celor care își autoadministrează tratamente empirice, bazate pe „medicamente-miracol” nevalidate în studii clinice, pe „leacuri” tradiționale, fitoterapie, produse homeopatice, terapii naturiste, suplimente nutritive etc, promovate pe rețele sociale sau în mass-media, este în creștere. În fine, accesul în poziții cheie al conspiraționiștilor și populiștilor conferă un plus de forță și aparentă legitimitate acestor idei.

Este de datoria noastră, a tuturor medicilor de bună credință, să acționăm pentru stoparea pandemiei, să condamnăm și să combatem prin toate mijloacele ideile și teoriile false și nocive și să ne delimităm categoric, *expressis verbis*, de toți cei care le emit și le propagă. Această datorie ne revine în dubla noastră calitate: de medici – care ne-am asumat prin jurământul hipocratic obligația morală de a căuta întotdeauna să promovăm și să asigurăm sănătatea oamenilor – și de cetățeni responsabili, implicați în problemele importante ale țării și lumii în care trăim.

Avem, în egală măsură, obligația de a apăra și întări prestigiul nobilei noastre profesii și de a reda populației încrederea în medici și în medicină, care sunt esențiale atât pe termen scurt și mediu – pentru a învinge pandemia, cât și pe termen lung – pentru menținerea bunăstării fizice, psihice și sociale a cetățenilor. Medicii și celelalte cadre medicale au fost și sunt în prima linie a frontului de mai bine de un an și, în condiții grele și cu risc, au contribuit în mod esențial la limitarea dezastrului pandemic potențial. De aceea, nu putem accepta ca, din pricina unor propagandiști ai minciunii și ai urii, să fim blamați pentru toate relele provocate de pandemie, reale sau imaginare, într-un sistem sanitar deja grav bolnav de decenii!

Îi invităm, deci, pe toți colegii noștri să ni se alătore, atât individual, cât și instituțional (societăți și organizații profesionale, UMF-uri, spitale etc) în acest exercițiu de solidaritate de breaslă. A venit momentul să ne angajăm împreună în lupta pentru un scop comun, mai important decât ambițiile personale și preocupările noastre cotidiene; să acționăm pentru a respinge hotărât atacurile mârșave la adresa noastră, pentru a combate mesajele toxice ale conspiraționiștilor, populiștilor și impostorilor, pentru a restabili încrederea oamenilor în știință și în experți. Trebuie să fim mai uniți, mai vocali, mai curajoși și mai implicați și să ne concentrăm forțele pentru a depăși cu toții această pandemie. Nu în ultimul rând, trebuie să nu uităm că e imperios necesar să pregătim un viitor postpandemic, în care țara noastră să aibă un sistem medical cu mult mai bun și mai performant decât cel actual.

Prof. Cristian Apetrei

Division of Infectious Diseases, School of Medicine, Department
of Infectious Diseases and Microbiology, Graduate School of Public
Health, University of Pittsburgh, Pittsburgh PA, USA

Dr. Liviu Segall

Medic primar medicină internă și nefrologie, Nefrocare MS, Iași